

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**In Canonem Sacrificii Missae, Vti & reliquas eiusdem
Partes Brevis Ac Lvcvlenta, & ad pietatem vtilis Expositio**

Veken, Frans van der

Coloniae, 1644

Capvt V. De parte Canonis sequente Consecrationem

urn:nbn:de:hbz:466:1-9878

CAPUT V.

De parte Canonis sequente Con-
secrationem.

Ferunt a Henricum III. Angliæ Re-
gem, qui quotidie tres Missas cum
cantu præter alias priuatas audiebat,
petente aliquando S. Ludouico Gallia-
rum Rege, *cur tot Missis, & non fre-*
quentius concionibus vacaret? hoc de-
disse responsum, haud minus vrbanita-
tis, quàm prudentiæ plenum, *se malle*
amicum suum sapius videre, quàm de eo
loquentem, licet bona dicentem, audire.
Haud aliter, si Christum ames, de hac
Sacrificij parte sēties, ô Sacerdos, eamq;
tum cæteris eius partibus, tū alijs rebus
diuinis iure merito antepones: quod
hîc tandem salutari suauissimaque eius
præsentiâ tibi detui frui, de quo alibi
tam magna & eximia, siue à Prophetis prædici,

mo-

a Spond. & Bzon. in Annal. an. 1272.

morari, siue etiam ab Angelis predicari accepisti. Amabis autem Christum, si dignè, utq; oportet, hisce mysterijs opereris: charitatis enim vestem hæ postulant nuptiæ, nec alius quàm amoris ignis hoc holocaustum succendit. Breuis quidem amanti est huius præsentiaë mora; sed quàm felix & fructuosa, si rectè uti noris! Quod à Christo dictum, *Quamdiu sum in mundo, lux sum mundi*, id de eius in altari præsentia dictum existima: hac enim durante, lumen suum & Numen Christus spargit, & in modum benefici Solis cœlestes gratiarum radios, tum in omnem partem, tum maximè in circumstantes, atque ipsum Sacrificantem diffundit: quibus & pietatem eorum illuminari, & charitatem inflammari necesse est: dummodo tamen non diligant magis tenebras, quàm lucem. Id ne fiat, eorum, quæ sequuntur, consideratio iuuabit.

F. S. I.

Ioan. 9.

§. I.

De Oratione, Vnde & memores
nos serui tui.

Post memoris animi præceptum, è
sacris tabulis recitatum, eum tum
suo & ministrorum; tum populi nomi-
ne profitetur Sacerdos: memorem in-
primis *Dominicæ Passionis*, quam me-
ritò *tam beatam* vocat; quoniam no-
bis ab illa omnis beatitudo tam præ-
sentis vitæ, quàm futuræ veluti è fonte
promanat: *nec non & ab inferis Resur-
rectionis, sed & in cælos gloriosa Adscen-
sionis*; in quibus duobus mysterijs quid-
nam momenti ad salutem nostram con-
sistat, vt præ cæteris commemorari o-
porteat, diximus c. i. §. 10.

Horum autem memoria est Deo glo-
riofissima: quippe per quam testemur
eum esse horum omnium mysteriorum
donorumque authorem: quæ cum su-
pernaturalia sint, longè magis diuinam
omni-

omnipotentiam & bonitatem com-
mendant, quàm alia Dei opera, etiam
cœli terræq; creatio. Si enim, teste Au-
gustino *a*, gratia Dei non solum omnia
sydera & omnes cœlos, verum etiam o-
mnes Angelos supergreditur, quid de lu-
mine glorię, quid de hypostatica unio-
ne, omnibusq; alijs promissis & donis,
quæ D. Petrus *b* maxima & pretiosa an-
tonomasticè vocavit, sentiendum?

Nec nudam modò memoriã va-
euamq; adferimus, sed cum *hostia*, quæ
tam præclaræ Maiestati, eiusq; benefi-
ciorum magnitudini sufficiat: cum *ho-*
stia pura, quam Dominus per Mala-
chiam *c* nomini suo in omni loco offe-
rendam prædixit: cum *sancta*, quam
Pater sanctificavit *d*, & unxit oleo hy-
postaticę unionis, præ consortibus suis e-
cum *hostia immaculata*, quippe quæ si-
mul est Sacerdos & Pontifex, sanctus,
innocens, segregatus à peccatoribus f.

F 6

de-

a l. 2. ad Bonif. c. 6. *b* 2. Pet. 1. c. Malach. 1.
d Ioan. 10. *e* Psal. 44. *f* Hebr. 7.

denique cum pane vite aeternae, de quo ipse Saluator a, *Qui manducat hunc panem, viuet in aeternum, & calice salutis perpetuae.* Nam totum hoc Sacramentum esse quoddam pignus futurae gloriae & felicitatis, docemur in Tridentino b, & in oratione Ecclesiae, quae praescribitur in festo Corporis Christi, *fac nos diuinitatis tuae sempiternam fruitione reple-ri; quam pretiosi Corporis & Sanguinis tui temporalis perceptio praefigurat.*

Ne verò tanto antidoro, diuinisque beneficijs pari nobis quidpiam arrogemus, & quasi cum Deo compositi c, ex quo certare & iustificari videamur, additur in Canone, *de tuis donis ac datis:* ac si cum Dauide d diceret Sacerdos, *Quis ego ac populus meus, vt haec tanta munera offeramus? Tua sunt omnia, & quae de manu tua accepimus, dedimus tibi.* Quare tantum abest, vt veterum beneficiorum nomina dissoluamus, vt

ac-
a Ioan. 6. b Sess. 13. c. 2. c Iob 9.

d 1. Paralip. 29.

accessione nouorum ea plurimum cre-
scant; atque ita semper diuine Maiestati
obstrictissimi sumus.

§. II.

*Supra quæ propitio ac sereno
vultu &c.*

CVM nihilominus, Tridentino te-
ste a, tanta sit Dei erga nos bonitas,
ut nostra velit esse merita, (Sacrificia hinc
dicamus) quæ ipsius sunt dona: neque a-
liud creaturæ erga creatorem conditio
ferat: rogamus vsitatâ apud sacros au-
thores metaphora, ut propitio ac sereno
vultu ea respicere dignetur; sicuti trium
sibi charissimorum in veteri lege mu-
nera sacrificiaq; respexit, & accepta ha-
bere. Quod vt sano sensu intelligatur,

Notandum, in præsentî munere, seu
Sacrificio, reperiri duo, rem ipsam ob-
latam, & actionem offerentis: hanc ite-
rum distingui in actionem offerentis

F 7

prin-

a Sess. 6. c. 16.

principalis, quem Tridentinum *a* docet esse ipsummet Christum, & in actionem offerentis ministerialis, qui est Sacerdos ex hominibus assumptus, ac suo etiam modo ipse populus. Quoties porrò nouæ Legis Sacerdos à Deo gratiam & benedictionem suo Sacrificio petit, non considerat illud ut in re oblata consistit; neque ut in actione principalis offerentis: sed ut dicit actionem, qua Minister vel populus illud offert. Etenim res oblata est ipse Filius Dei, de quo vox cœlestis *b*: *Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi benè complacui*; cui nemo hominum vel Angelorum quidpiam gratiæ vel beneuolentiæ apud Patrem suis precibus adijcere præsumat. Pari supra preces & benedictiones nostras eminentiâ gaudet eiusdem Christi oblatio. Sed oblatio Ministri ac populi, benedictione & gratiâ indiget, atque hanc suis precibus Sacerdos implorat. Quo enim vi-

ctima,

a Sess. 12. c. 4. *b* Matth. 3.

ctima, quæ offertur, in maiori est pretio & amore apud Patrem, eo grauius delinquunt, qui haud pro dignitate illam tractant. *Nec appendit Deus, inquit alicubi D. Gregorius, quantum in eius Sacrificio, sed ex quanto offeratur: quod utinam in tantæ hostiæ oblatione ad eam saltem religionem charitatemq; adscendat, qua Abel, Abraham, Melchisedech, victimas longè inferiores obtulerunt!*

Horum autem præ alijs memoria celebratur, non solum quòd eorum sacrificia fuerint quædam figuræ, siue, ut cum S. Augustino a loquat, *prophetiæ futurae victimæ, quam Christus obtulit, & adhuc in altari offert: verum etiam Sacerdotem sui muneris admoneant, ut dum suæ oblationi parem de cælo gratiam ac fauorem exoptat, parem quoque cum Abele innocentiam, cum Abrahamo fidem, cum Melchisedech religionem coniungat.* Ob iunoxium

il-

a l. 20. cont. Faust. c. 18.

illum, gratumq; Cœlestibus candorem respexit Deus ad Abel, & ad munera eius a. Magni verò illius Patriarche obedientia & fides, quam tum alibi sæpe, tum præsertim vsque ad mortem dilectissimo filio inferendam demōstravit, hoc inter alia præmium retulit, vt in semine eius oēs nationes benedictionem sint cōsecutæ. Sua deniq; Melchisedecū religio ad eam gloriam euexit, quã multis capitibus celebrauit Apostolus in Epist. ad Hebr. b, similitudinem nimirum cum Filio Dei. De quo quia, eodem Apostolo testante c, grandis est sermo, & ininterpretabilis ad dicendum, ommissis cæteris, illud vnicum à nouæ legis Sacerdotibus notatū velim, Melchisedech ab Apostolo proponi sine patre, sine matre, sine genealogiâ: non quod vnus de beatis Spiritibus fuerit, vt Origenes, alijq; putarunt; sed quod de parentibus, genereq; quod habuit, sicut & de initio eius & fine, nulla in sacris Literis memoria

a Gen. 4. b c. 5. 6. 7. c c. 5.

ria extet. Quod mysticum Scripturæ silentium, præterquam quod insigni emblemate Christi Sacerdotiũ repræsētet, tacitè nos monet, vt quisquis est *Sacerdos Dei Altissimi*, etsi secundum conditionem humanam in mundo viuat, immemor tamen mundi, rerumque in eo charissimarum, etiam parentum ac generis, soli DEO, suoq; apud eum officio vacet: haud aliter ac si præter DEVM & ipsum nihil in mundo existeret; aut certè nullius curâ, nisi quam DEVS mandat, ad ipsum pertineret.

Hunc Canonis paragraphũ hæc claudunt verba, *Sanctum Sacrificium, immaculatam hostiam*: multi ea referunt ad Sacrificium Melchisedech, de quo proximus sermo præcessit; sed melius alij per Appositionem coniungunt cum initio paragraphi, vt sensus sit: Supraque dona, quæ sanctum hoc Sacrificium & immaculatam hostiam constituunt,

re-

a *Gen. 14.*

respicere digneris. Est quidem inter ea
magna interiectio : sed quæ sacræ ora-
oni grauitatē & magnificentiam ad-
dat. Quam opinionem suadet, quod
prædictam clausulam sacro Canoni ad-
diderit Leo I. vt retulimus c. 3. sub ini-
tiam : in solo autem Sacrificio Mel-
chisedech non apparet ratio tam præ-
gnans addendi aliquid Canoni, sed in
Sacrificio Christiano. Nihil quippe
efficacius ad diuinam erga nos miseri-
cordiam commouendam, quàm san-
ctitas & innocentia Filij, qui pro nobis
immolatur. Quare Pontifex non con-
tentus vtramque fuisse in præcedenti-
bus semel commemoratam, ad maio-
rem emphasim atque affectum repeti
curauit, iterumq; Patri quasi per
modum recapitulationis
repræsentari.

§. III.

§. III.

*Supplices te rogamus, Omnipotens
Deus, &c.*

HAud à veritate abluserit, qui ad
aram, quando sacrificatur, ob-
iecerit animo mysticam Iacobi scalam,
quæ cœlum terræ, diuinaq; humanis
coniungat, & Angelorum, nunc ad Re-
gi suo inseruiendum descendentium in
terram, nunc in cœlum, ad vota homi-
num deferenda adscendentium, viam
non tam faciat, quàm designet. Quo
pacto sub Sacrificij tempus descédant,
vidimus cap. 4. §. 1. in præsentī ora-
tione eorum adscensum imploramus.
Cumq; aulicis iniussu Regis, cui hono-
ris, seruitijq; causâ assistunt, abire non
permissum: rogamus Deum, atque vnâ
Christum, vt adscensum illis mandet;
quo Sacrificia & vota hîc à nobis ob-
lata, ad sublimius cœlorum altare ex-
hibeant. Sed quodnam, inquires, hoc

An-

III.

Angelorum officium? quod illud sub-
lime altare? quis sanctus iste & singula-
ris Angelus, qui præ alijs huic ministerio
præest?

Quod spectat ad primum: pinguiori
Minerua id conciperet, qui existi-
maret, aut Christi Corpus & Sangui-
nem reipsâ ab Angelis deferri in cœ-
lum, aut non aliter ad Deum peruenire
Sacrificia nostra & vota, quàm Angelis
qualecunque tandem officium circa ea
præstantibus. Beatos illos Spiritus pre-
ces nostras, Sacrificiaq; perferre in cœ-
lum, (quod ab illis fieri, in Scripturis
discimus) in duobus præfertim officijs
consistit, quæ benevolentissimè & fru-
ctuosissimè humano generi impendunt.
Primum est, quod suas cum nostris pre-
ces & oblationes coniungant: ut no-
stræ minùs dignæ & efficaces, illarum
consortio suppleantur & adiuentur;
atque ita per hosce gratiosissimos apud
Deum patronos tam publicæ, quàm
a Tob. 3. & 12. Apoc. 5. & 6.

sub-
gula-
erio
uo-
isti-
gui-
cœ-
nre
gelis
ta ea
pre-
cœ-
ris a
ficijs
fru-
dūt.
pre-
no-
rum
tur;
pud
uam
pri-

priuatae causæ, quas Sacerdos cum Deo tractat, magis promoueantur, & feliciores exitus consequantur. Alterum est, quod cum sciant Maiestatem diuinam, seruato hierarchico ordine, inferiora per superiora, hominesq; per Angelos gubernare: illius conspectui se sistant, parati ad excipiendum & exequendum, quidquid diuina bonitas, auditis Ecclesiæ precibus, ad huius & fidelium bonum imperarit. Nec se solum promptissimos ad hæc exhibent: sed pro sua erga nos beneuolentiâ, ultro ea prestant, sibiq; committi deposcunt, vt hac ratione diuinam misericordiam magis prouocent, & ad nobis benefaciendum inuident.

Vtriusque igitur officij causa, annuente Numine, reuolant Angeli in empyreum cælum, qui ordinarius est locus, vt diuinę glorię manifestandę, ita hisce quoq; officijs per Cælites obeundis destinatus. Idque tandem est sublime illud & spirituale altare, cuius in hac
ora-

oratione Ecclesia meminit, imitata diuinas literas, quæ nobis in Apocalypsi a idem cœlorum penetrabile, vbi spirituales orationum victimæ offeruntur, per modum altaris describunt. Modum autem, quo officium illud Angelicum peragitur, nescio an meliùs exprimere possimus, quàm ex S. Chrystomo b, quem aiunt Angelorum conspectu in tremendis hisce mysterijs sæpiùs fuisse dignatum. Is enim præmissis exemplo hominum Imperatori supplicantium, ramosque olearum prætendentium ad commouendam eius misericordiam & humanitatem, hæc subdit de Angelis: *Pro ramis oleæ ipsum Domini corpus ostendentes rogant pro genere humano, quasi dicant, pro his, Domine, rogamus, quos tu adeo dilexisti, ut pro eorum salute mortem obires &c.*

Ex quibus colligitur Angelum illum, cuius hîc speciatim fit mentio, non esse

Christum
 a Apocal. 8. b Hom. 3. de incomparabili
 Dei natur.

Christum Dominum, vt aliqui volunt,
quod *Angelus testamenti, magniq; con-*
silij subinde à Scriptura nominetur:
cùm enim possimus sine incommodo
in significatione propriâ vocem *Ange-*
lus accipere, non est ad metaphoras
confugiendum. Præterquam quod mi-
nus decet, vt à Christo præsentem aliquid
obtenturi, rogemus Patrem, vt eum id
facere iubeat, v.g. nostri misereri: &
par est ratio in præsentem officio. Est ita-
que ex cœlestibus spiritibus aliquis, cui
ex officio incumbat, Sacrificanti adesse,
eum iuuare ac dirigere, eius preces
Deo offerre: siue sit ipse Angelus custo-
Sacrificantis, siue præses templi, aut al-
taris, siue alius ad id à Deo constitutus.
Quamuis autem vnicus sit, qui præci-
pue, atque ex officio id agat: credibile
tamen est, eum haud incomitatum le-
gationem obire, alijs in descenden-
tium locum ad Christi venerationem
& obsequium è cœlo delabentibus: ne-
que enim vnquam vltro citroq; com-
mean-

meantibus Angelis mystica vacat scala, quam initio vidimus ad altare erectam.

Finis porro huius Angelicæ missionis explicatur in Canone hisce verbis: *Vt quotquot ex hac altaris participatione sacrosanctum Filij tui Corpus & Sanguinem sumpserimus, omni benedictione cœlesti & gratiâ repleamur.* Additur clausula, *Per Christum Dominum nostrum:* hic enim est, in quo Pater, ut testatur Apostolus *a, omni nos benedictione spiritali in cœlestibus benedicit.* Conuenit verò, ut à Consecratione ad Communionem, quoties Christi fit mentio, eius præsentis ratio singulari affectu habeatur: affectu, inquam, nam in gestu corporis seruandæ rubricæ, quæ non nisi in oratione sequenti ad similem clausulam capitis inclinationem præscribunt.

a Ephes. 1.

§. IV.

*Memento etiam Domine famulorum
famularumq̄.*

NON soli Angeli adscendunt & descendunt per mysticam Iacobi scalam; sed homines quoque Angelici, vitæ mixtæ, quæ ex contemplatione & actione constat, addicti. Hi enim, ut præclare sub hoc scalæ symbolo tradidit Hugo Victorinus *a*, & adscendunt supernorum contemplatione, & descendunt cõpassione misericordie. Quos inter in diuino hoc Sacrificio cõsensus iure merito est Sacerdos, quando ut mediator Deum inter & homines nunc ad eius conspectum & sublime cœlorû altare attollit cogitationes & vota: nunc terram repetit, omnibusq; subueniendi studio, ipsos etiam defunctorum subterraneos carceres, vbi aliqua auxiliij spes superest, animo subit.

G

Et

a Erud. Theol. c. 1. tit. 27.

§. IV.

Et verò animas, quę in flammis purgatorijs detinentur, fidelium suffragijs ac potissimùm *acceptabili altaris Sacrificio iuuari*, Catholica Ecclesia *iuxta Apostolorũ traditionem* in sacris Concilijs, & nouissimè in Tridentino a nos docet. Quamobrem Sacerdos, sicuti viuorum memoriam ante Consecrationem, ita iam vitâ functorum Deo commendat: imitatus in hoc Christũ, qui cum ante suam mortẽ (quam Consecratio refert) nostram viuentium regionem pertransisset benefaciendo, post eandem inferos inuisit, ijsq; qui in tenebris & vmbra mortis lugebant, optatæ gloriæ lucem intulit.

Dicimus autem, *Memento famulorum, famularumq; tuarum, qui nos precesserunt*: vt nimirum nos secuturos animaduertamus, & fortè post hoc Sacrificium. Id ergo cùm postremum esse possit, haud aliter quàm si reuera foret, summâ animi innocentia & religione

a Sess. 22. c. 2. & Sess. 25. initio.

gione obeundum. Refert Origenes a
Hebræorum Pontificem, eam præcipuè
ob causam tulisse tintinnabula in orâ
extremâ tunicæ hyacinthinæ, vt eorum
sonitu moneretur resonantis perpetuò
rerum extremarum memoriæ: cuius e-
ximum hunc fructum Sapiens promit-
tit *b, in æternum non peccare.* Haud a-
lijs Christiano Sacerdoti ad suscitandam
tantæ utilitatis memoriâ tintin-
nabulis est opus: quàm perpetuâ quo-
tidianis in Sacris mortuorum comme-
moratione.

Addeimus, *cum signo fidei*, id est, cha-
ractere baptismi, quo insigniti ad Chri-
sti familiam pertinere dignoscuntur.
Sed quia solus character ad fructum
Sacrificij percipiendum non sufficit,
copulantur hæc verba, *Et dormiunt in
somno pacis.* Qua metaphora finalis
perseuerantia, siue mors in statu gratiæ
describitur. Cùm enim in eo differat
somnus à morte, quod hæc omne vitæ

G 2 prin-
a *Hom. 9. in Exod.* b *Eccli. 7.*

principium tollat, ille verò solas vitæ operationes temporali vinculo liget: iusti, cum ex vita abeunt, Apostolicâ phrasi *dormire* dicuntur, quia gratiam retinent, quæ animæ vita ac beatæ resurrectionis aliquando secuturæ est semen. Hic verò *somnus* licet in animabus purgatorij nondum sit plenæ *pacis*, siue beatitudinis in re ipsa: est tamen in infallibili expectatione & spe. Quæ ut tanto citiùs in rem deducatur, seruiunt preces sequentes: *Ipsis, Domine, & omnibus in Christo quiescentibus locum refrigerij, lucis & pacis, ut indulgeas, deprecamur, per Christum Dominum nostrum, Amen.*

Ad specialem commendandorum memoriam seruire Sacerdoti poterunt, quæ de memoria viuorum insinuauit cap. 3. §. 3. Quo autem maiori affectu & curâ illis Dei famulis nostra suffragia impendamus, à Christo Præceptore nostro, quem, ut aliquando Ecclesiæ Propheta *a* promisit, *oculi nostri*

stri hinc vident, illud Christianæ philo-
sophiæ placitum nobis dictari audia-
mus a: Prout vultis, ut faciant vobis ho-
mines, (breui fortè in eodem purgantis
flammæ cruciatu futuris, & quidem
propter præsentis Sacrificij negligentias
atque defectus.) & vos facite illis simi-
liter. a Luc. 6.

§. V.

Nobis quoque peccatoribus.

SCitè ad Dioscorum scripsit Augusti-
nus a: vt olim Demosthenes ter ro-
gatus, quid præcipuum esset in orato-
ria facultate, ter respondit esse Pronun-
ciationem: (alij id referunt de Actio-
ne) ita si de præceptis Christianæ reli-
gionis rogaretur, semper responsu-
rum, *Humilitatem*. Quod cum in com-
muni Christianorum vita verissimum
sit: magis tamen in Sacerdotali, & ma-
ximè in præsentis Missæ officio obtinet
locum. Atq; hinc Ecclesia inter tot alios

G 3 vir-
a Epist. 56.

virtutis huius indices ritus, sacrum Canonis silentium tribus hisce voculis interrumpi mandauit: quibus Sacerdos, postquam pro aliorum peccatis Sacrificia obtulit, se quoque *circumdatum infirmitate* a, & peccatorem agnoscat. Non quod ullius peccati mortalis sibi conscius existat: procul enim ab aris, quos illius conscientia grauat, ne percutiat eos Dominus cum Oza b: sed quod ab Apostolo c didicerit, *Nihil mihi conscius sum: sed non in hoc iustificatus sum: qui autem iudicat me, Dominus est;* & à Sapiente d: *Quis potest dicere, Mundum est cor meum: purus sum à peccato?* Mundo quidem corde esse quis potest, idq; probabiliter & prudenter existimare: sed eâ certitudine id dicere non potest, quæ omnem formidinem, timoremque excludat, quemadmodum contra *vanam* Nouatorum *fiduciam*, & *ab omni pietate re-*

mo-

a *Hebr. 5.* b *2. Reg. 6.* c *1. Cor. 4.*
d *Prou. 20.*

Ca-
in-
los,
cri-
m
cat.
sibi
ris,
per-
sed
Nihil
usti-
Do-
otest
urus
orde
er &
udi-
nem
dat,
oua-
e re-
mo-
r. 4.

*motam, Tridentinum Concilium a de-
finiuit : vt omittam humilitatem non
spectare, ad quid per diuinam gratiam
simus euecti : sed quid naturæ nostræ
relictæ conditio ferat. Quod ex S. Au-
gustino expendens Concilium Arausi-
canum b ita verissimè pronunciauit :
Nemo habet de suo nisi mendacium &
peccatum : si quid autem habet homo
veritatis & iustitiæ, ab illo fonte est
quem debemus sitire in hac eremo.*

Ad quem diuinæ gratiæ, æternæq;
vitæ fontem aspirans Sacerdos, post
diffidentiam sui ex peccatorum confi-
deratione conceptam, spem erigit in
multitudinem miserationum diuinarum,
ex eaq; partem aliquam & societatem
cum Sanctis sibi donari, submississimè
petit, & in eorum consortium, non
pro meritorum aestimatione, sed veniæ
indulgentiâ, admitti. Dicitur porro
multitudo miserationum diuinarum,

G 4 ita

a Sess. 6. c. 9. b Araus. 2.

Can. 22.

ita præunte Propheta in Carmine
 pœnitentiæ *a*, & explicante Ecclesia
 in Eucharistica oratione: *Deus, cuius*
misericordia non est numerus, &
bonitatis infinitus est thesaurus. Nec
 vnâ sanè alterâve miserationem
 nobis ad salutem sufficere, facilè in-
 telliget, quisquis Scholasticam diui-
 norum auxiliorum diuisionem in præ-
 uenientia, comitantia, subsequencia,
 eorumque necessitatem non solùm ad
 bene agendum, sed mala etiam ca-
 uenda, & in vitæ finem perseueran-
 dum, vel extremis labris degustarit.
 Pars verò, quæ cum Sanctis petitur,
 nullam ipsorum gloriæ diuisionem de-
 signat, sed similem sortem, siue hæ-
 reditatem: hoc enim sensu pars sæpius
 sumitur in Scriptura, vt *b*, *Non est no-*
bis pars in David, neque hereditas in
filio Isai. Et alibi *c*: *Non est tibi pars*
neque sors in sermone isto. Pia igitur fi-
 ducia exercetur communicandi cum

San-

a Psal. 50. b 2. Reg. 20. c Act. 8.

Sanctis in gloria: atque adeo etiam
in gratia præsentis vitæ, charitate, re-
ligione, cæterisque virtutibus: nam
hic etiam locum habet illud Apostoli a,
Si tamen compatimur, ut & conglorifi-
cemur. Meritorum denique æstimatio,
quam deprecamur, non de bonis iusti-
tiæ meritis; quæ in pretio esse apud
Deum inter Catholicos constat: sed
de malis meritis siue peccatis accipi de-
bet, ut vel ex opposita *venia largitione,*
quam imploramus, sat liquet. Esse au-
tem tam bona, quam mala merita, pro-
bat illud, quod D. Augustinus b scribit:
S. Paulum post bona merita consecutum
coronam, qui post multa mala merita
consecutus est gratiam.

Porro Martyres, qui hîc commemo-
rantur, diuersi sunt ab ijs, quorum spe-
cialis memoria ante Consecrationem
habita: & quidem omnes, si cum sen-
tentia cõmuniõri, nomine Ioannis, non
Euangelistam, sed illum, quo *inter natos*

G S mii-
b de grat. & lib. arb. c. 6.

mulierum non surrexit maior a, intelligamus. Atque ita decebat, inter hosce purpuratos partim præcedentes, partim subsequentes, medium veluti apparere Summum Pontificem nostrum, Virginesq; quæ hic Martyribus miscentur, *sequi Agnum quocumque ierit b*, etiam ad incruentum altare, quæ iunctâ Martyrij laureâ olim ad cruentum comitari non detrectarunt.

Disquirunt hîc multi, cur censeantur eo ordine, numero, delectu: & quorundam rationes probabiles reddunt: sed in alijs locum fortè habet illud apud Iureconsultos *c* vulgatum, *Non omnium, quæ à maioribus constituta sunt, ratio reddi potest*: non quod ratione, qui ita constituerunt, caruisse censeantur; sed quod plura viderint sapientissimi legum authores, quàm assequi vulgò possimus. Idq; præsertim de illis religionis nostræ Principibus præ-

a Matth. 11. b Apoc. 14. c l. 20.

D. de leg.

sumendum, quibus Christus *testamentum suum super Sacrificia ordinandum* a commisit. Datur hîc interim, & in similibus ab Ecclesia præscriptis, Sacerdoti occasio simplicis obedientiæ exercendæ, quæ solâ præcipientis auctoritate contenta, haud illubenter subinde præcepti rationes ignorat.

a Psal. 49.

§. VI.

Per quem hæc omnia, Domine, semper bona creas, &c.

QVI totius Christianæ œconomîæ finis decantatus est ab Angelis *a, Gloria in altissimis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis*, eundem Ecclesia in hoc Sacrificio ubique sibi propositum habet. Hinc passim precibus diuinas miscet laudes, & laudibus preces, ut cum hæ pacem, beatitudinemq; impetrant, illæ gloriam Deo reddant.

G 6 Oc-

a Luc. 2.

Occasione igitur Christi Domini, per cuius obtestationem more consueto prior oratio concluditur, celebrari mandat omnipotentiam Dei, quam *per Ipsum*, tum in omnium rerum, tum praesertim in praesentium bonorum creatione ostendit. Quo spectant haec sollemnia verba: *Per quem haec omnia, Domine, semper bona creas, sanctificas, vivificas, benedicis, & praestas nobis.*

Etsi autem per *haec bona* alij intelligent accidentiam panis & vini: alij Corpus & Sanguinem Christi: verisimilius tamen est totum Sacramentum intelligi, ut dicit compositum ex Christi Corpore & Sanguine, ac simul ex visibilibus accidentibus seu speciebus. Hoc enim Compositum, cum sit quid creatum seu factum, à Patre per Christum creati seu fieri debuit: nam Christus est Verbum, *per quod omnia facta sunt* a. Idem quoque Sacramentum Pater per Christum

a Ioan. 1.

stum sanctificat, vivificat, benedicit, cō-
municando illi intrinsecè totam sancti-
tatem, vitam & benedictionem ipsius-
met Christi: neque enim in eo solùm
continetur Christi Corpus vel Sanguis,
sed cum tota sua sanctitate, tam sub-
stantiali, quàm accidentali, cum omni
gratia ac benedictione, quam Pater
non ad mensuram a Unigenito dedit.
Per Christum denique illud nobis præ-
stat in spiritualem cibum & potum.
Cùm igitur DEI honor, æternaque
gloria in eius per creaturas manifesta-
tione consistat; per *Ipsum* quoque,
per quem omnia facta, est DEO Pa-
tri *omnis honor & gloria*: ut eadem viâ,
qua DEI dona ad nos veniunt, ad suum
principium reuertantur. Nec per *Ipsum*
tantùm, sed simul *cum Ipso*, ob ean-
dem vtriusque potentiam & naturam:
nam verè dictum à Filio *b: Ego & Pater*
unum sumus. Præterea *in Ipso*, propter
circūinfectionē admirabilē Theologis

G 7

no-

a Ioan. 3. b Ioan. 10.

notam, de qua idemmet Christus *a*,
Ego in Patre, & Pater in me est: & a-
libi b: Tu Pater in me, & ego in te.
 Additur, *in unitate Spiritus Sancti*, ut
 significetur, sicuti Spiritui Sancto vna
 est, eademq; cum Patre & Filio Diui-
 nitas seu Natura, ita & eandem per
 Christum gloriam ad eundem perti-
 nere.

Gratulari hinc poterimus toti Sanctis-
 simæ Trinitati illam gloriam per Chri-
 stum, habendo eam nobis gratam, sen-
 tiendo placere, imò bonum nostrum
 reputando, ideoq; haud minus pro ea,
 quam pro accepto beneficio, gratias a-
 gendo: iuxta illam orationem, qua
 Ecclesia sub Missæ initium doxologiam
 Angelicam supplet, *Gratias agimus ti-*
bi propter magnam gloriam tuam. Vi-
 deri possunt, quæ in simili diximus c. 2.
 §. 3. sub finem. Nec prætereundum,
 quod Sacerdos hæc dicens, hostiam
 cum calice eleuet: ut sibi quoque &

po-

a Ioan. 14. b Ioan. 17.

populo ad diuini nominis exaltationem, gloriæq; amplificationem pro virili connitendum demonstrat. Concludit verò tum priorem sententiam, tum totum Canonem, hisce verbis, quæ futuram diuinæ gloriæ perennitatem significant: *Per omnia secula seculorum.* Profert hæc altâ voce, vt Sacerdotis preces approbare populus possit vsitato responso, *Amen.*

C A P V T VI.

*De Oratione Dominicâ, cæterisque
vsque ad Agnus DEI.*

Quid à cœlesti Magistro hîc in ara præsentî vtilius petamus, quàm quod olim ab eodem Discipuli a, *Domine, doce nos orare?* Doce nos non ad carnis aures, sed cordis: non forinsecus sonante doctrinâ, sed subministratione spiritûs, & occultâ misericordiâ:

Luc. 11. August. de Pred. SS. c. 8.